

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár:
félévre 14000 korona.
Egyes számára 600 kor.

Olvasóinkhoz.

A körülmények úgy alakultak, hogy az egyház-kerület a most beállott félév kezdetével sem valósíthatta meg azt az elhatározását, mely szerint a Debreceni Protestáns Lapot a maga kezelésébe veszi át. Ennek folytán addig is, míg a közgyűlés e kérdésben újabb határozatot hozna, a lap tulajdonos társasága vállalkozott arra, hogy a lapot még egy féléven át fenntartsa.

Természetes azonban, hogy ezt a feladatot csak úgy lehetett vállalni, hogy a társaságra nézve erejét meghaladó áldozatot ne jelentsen, miért is az előfizetési és hirdetési díjakat a változott viszonyokhoz mérten újonnan kellett megállapítani.

A lap nyomtatása ma már háromszor annyinál is többbe kerül, mint mikor a félévet megkezdettük, és ugyancsak jelentősen emelkedett a postai szállítás költsége. Ehhez képest az előfizetési árat erre a félévre 30.000 koronában voltunk kénytelenek megállapítani, míg a hivatalos hirdetések díja hasábonként 80.000 korona, illetőleg egy hasábnál kisebb helyet elfoglaló hirdetésnél ennek megfelelő hányada lesz.

A most már életbelépő aranykoronás számitással ezek az összegek még mindig jelentékenyen alatta maradnak a békebeli áraknak, hiszen 30.000 korona aranyban csak 1 korona 65 fillérnek felel meg, holott békében 5 korona volt a lap félévi előfizetési ára.

De mert a minden téren mutatkozó gazdasági nehézségekre tekintettel nem kívántuk előfizetőinket a békeparitás mértékéig terhelni s annak csupán *harmadrészét* kérjük, viszont kénytelenek vagyunk elnézést kérni abban a tekintetben, hogy a lapot nem adhatjuk a béke idején megszokott terjedelemmel. A megállapított előfizetési díj csak akkor fedezheti a nyomtatással és szétküldéssel járó készkiadásainkat, ha a félév folyamán összesen 156 oldalnál többet nem adunk. Ez azt jelenti, hogy a számoknak csak fele részét adhatjuk 8, másik felerészét pedig 4 oldal terjedelemmel. Ezen esetleg annyiban lesz változás, hogy a nyár folyamán nem minden héten jelenik meg a lap, s akkor természetesen a négy oldalas lapszámok ritkábban fognak előfordulni, sőt, ha a hirdetési díjból

számításba vett összegnél több fog befolyjni, talán egészen el is maradnak.

A szerkesztőség és kiadóhivatal ugyanis most sem kívánja munkája díjazását igénybe venni és csupán az az óhajta, hogy a magára vállalt feladatnak minél inkább általános megalégedésre megfeleljen.

Viszont azonban ennek az az előfeltétele, ha szeretett munkatársaink ezentúl is — és lehetőleg fokozottabb mértékkel — készek bennünket támogatni s általában olvasóink szivesek lesznek a közérdekű eseményekről bennünket értesíteni.

Erre bizalommal kérjük mindazokat, akik úgy gondolják, hogy a Debreceni Protestáns Lapnak az eddigi szellemben fenntartása nem hiába való munka.

Tárca

Szilády Áron sirjának megkoszorúzásakor.

1924 június 11.

(Az Országos Református Tanáregyesület nevében.)

E sirban hamvadozik egy patriárciai kort ért földi lény, — s e sir fölött ragyog egy dicsőség sugármezébe öltözött égi szellem. És mi eljöttünk, hogy a sirban porlót földi gyásszal megtiszteljük, az égben fénylő előtt pedig lelki hódolattal boruljunk le. A nemzet tanítómesterei a tudomány nagy mesterétől akarnak itt ihletet és erőt meríteni. Átitatni lelküket azzal a csudásan ragyogó szellemmel, amely messze évszázadok rejtett titkait bevilágítva, távoli ősnépek mesés kincseit feltündököltetve, bámulatos memóriájával, encyclopaedikus ismeretével a magyar génusznek olyan kivételes revelációja, aminőre csak büszkeséggel és áhitattal tekinthetünk fel s aminő túlélt véges időt és múló enyészetet.

Szilády Áron immár egy ragyogó csillag előttünk, kit nagysága égbe emelt föl. Tettei isteniek, végete földi csupán. Ami benne földi volt, azt elvehette és magába zárhatja a föld, de szelleme és szellemének kisugárzásai, miket örökségként hagyott reánk, halála után is az a tranquilla protestas, mely magával ragad és lebilincsel bennünket.

Becsvágyó ifjúsága virágjában egy ritka elme lángoló körébe került. E körben égett, izzott nagy tervek, szent fogadalmak tüzeiben. Ezekkel tért még éjjeli nyugovóra is s ezekről álmódott, párnája alatt a keleti nyelvek tudós könyveivel. S most, amikor álmaikat megvalósítva kimagasló érdemeinek dicsőségében tündököl s e fölaön kezdett ismeretképet a túlvilág hajlékaiban folytatja, elhozta az ő mesterének, Debrecen egykori oraculumának sírjától ide, az ő sírjához azt a föl-emelő tudatot, hogy *Lugossy József*ben és *Szilády Áron*ban a magyar nemzet egén két ikeresillag ragyog örök fényel.

A tanítvány azonban följobbvaló az ő mesterénél, mert nemcsak életében hatott és hódított tehetségének és tudományának hatalmával, hanem írásaival és könyveivel nemzedékről-nemzedékre magister artiuma lett a magyar tudományos világnak. Elkezdve azon a kis kéziratot *Heti Közlönyön*, melyet, mint a debreceni ifjúsági önképző-egyesület titkára szerkesztett, a tudományos művek, kiadványok, folyóiratok hosszú sorozatával írta be nevével kitorolhatetlenül és fényes betűkkel irodalmunkba. — Általa ismerjük régi költői irodalmi emlékeinket, melyeket fáradhatatlan kutatással hozott felszínre és mélyreható tudással magyarázta meg. Nyelvész, költő, régiségbuvár, etnografus, theologus, irodalom-, földrajz- és történettudós ezekben a magyarázatokban egy Istentől megáldott lélek divinatiójával. A magyar közép- és felső tanintézetek, a magyar közép- és felső iskolai tanárok soha nem múló hálával adóznak neki, amiért az ifjúság oktatására hatalmas eszközt, valóságos irodalmi kánont adott kezökbe, amikor elvezette őket a magyar ősi pieriai forrásokhoz.

De különösen hálásak vagyunk mi, magyar református tanárok. A reformáció korát mintegy varázsvesszővel támasztotta fel ájtatos és feddő énekeivel, zordon biblikus epikáival, kezdetleges bibliafordításával, hiteles poémáival és hazafias érzéstől duzzadó, verses krónikáival. Valósággal kiásta az ósavarból annak az izgalmas és nagy-szerű kernak eltemetve hevert szellemi kincseit és a maga tűzlelkének bűvös lámpájával, rengeteg tudásának mindent átfogó erejével állította előnkbe. Mint kiapadhatatlan kútforrás fordultunk hozzá, mikor az ifjúság előtt a reformáció hitet, erkölcsöt, jellemet, nyelvet, társadalmat, nemzetet újjászülő, heroikus küzdelmeit akarjuk feltájni. Amit pedig itt a főgimnázium fejlesztése és felvirágozása érdekében tett, azt gyémánt tollal fényes kezében jegyezte fel a történelem Műsája. Mindezekért tüntette ki őt egyesületünk a tiszteletj tagsággal, azzal a szerény, de nekünk sokat jelentő elismeréssel, amit nagyjainknak hálával és hódolattal nyújthatunk, s ezért zardokoltunk most is sírjához, hogy haló poraiban is tisztességet tegyünk neki.

Midőn hálánk, kegyeletünk és hódolatunk koszorúját sírodra helyezzük, hívunk téged, nagy mesterünk, mintahogy hajdan a költők hívták a műsákat. Körültünk lebegő lelked ihlesse meg lelkünket! „Világíts nekünk, fényes csillag, tiszta fényveddel! Vezérelj, bátoríts nemes törekvéseinkben”. (Szilády.) Amint földi életed kibeszélhetetlen áldás volt, úgy legyen halhatatlan szellemed

a nemzedékekben szakadatlanul munkáló erő; legyen neved, alkotásod örök dicsősége református egyházunknak, magyar hazánknek és nemzetünknek!
S. Szabó József.

Iskola

Igazgatói beszámoló a leánygimnázium évzáró ünnepélyén.

(Folytatás és vége.)

A mi iskolánk e részben is igyekszik megtenni a magáét a család után. Erkölcsi jellemet akar nevelni, s nemcsak a tudományt hirdeti. Anyákat, s azokban jellemet ésszivet akarunk nevelni, nyilt, egyenes magyar karaktert, hogy ezáltal nemzetünknek iskövetkezzék el a reneszánsza. Következzék el főként az anyák nevelése által, kik az újabb meg újabb generációk során odafejlődnek, amire most még nem képesek, ugyanis, hogy majd részt vegyenek az ország, a nemzet sorsának intézésében. Ez az eszme ma még inkább csak ábránd, de helyes irányú nevelés ezt a gyümölcsöt is megérleli. Hiszen nem is olyan régen, mikor a leánygimnázium eszméje először merült fel Debrecenben, egyik nagytekintélyű és országos hírű paedagogusunk keményen kikelt a gondolat ellen, amelynek megvalósításában és megalapozásában néhány év múlva döntő szavával részt vett. Mert megértette a kor lelkét.

És immár ki is kerültek az egyeteméről gimnáziumunk neveltjei közül az első doktorok, tanárok, gyógyszerészek, a Tisza István tud. egyetem éppen holnapután avatja a bölcsészet doktorává Koppányi Máriát, egyik nagyon kiváló tanítványunkat, leányaink remélhetőleg nemcsak a tudomány, hanem a vallás és nőiség bajnokai is lesznek és megszívelelik az intést, mellyel az érettségi után szárnyabocsátottuk, hogy a nőiességet, szerénységet és ártatlanságot őrizték meg, mert ez a nő igazi díszé s e szerint fogják megítélni azok, kiknek ítélete döntő és irányadó lesz sorsukra.

Mert az csakugyan képtelen idea, hogy a tudományos képzéssel együtt járjon a nők elférfiasodása, s hogy ebben keressék a nők az egyenlőséget. Nő és férfi egyenlő nem lehet soha. Amíg férfiak és nők lesznek a világon, addig nem lehetnek egyformák. A nő a tudományos műveltség legmagasabb fokán is maradjon nő; eszményibb, tisztább, érzelmesebb, csak ezzel oldhat boldogító harmóniába a férfi reális, józan gyakorlatiassága.

Az volna a kívánatos, hogy idővel, — majd, a női nem fokozatos szellemi fejlődése folytán ez a boldogító harmónia mint kölcsönös megértés és együttes akarat érvényesülne csakugyan a nemzeti és állami élet minden vonatkozásában.

Ez az eszme lebegett ebben a tanévben is előttünk mint végcél s ez a törekvés irányította tanárkarunk munkásságát. Ezt szolgálta a tudományos képzés, melyet a tananyag közlése és az ismétlésekkel való begyakorlása által értünk el. Ezt

1924
szolgált
nemess
lelkét.
geztük
tettük
őszi hó
vünket
leteket
és fels
münk,
Az úrv
kön, m
Úr asz
letünk
figyel
előadá
ból h
és dr.
A
a val
minde
keinkl
ország
templ
ezenk
város
iskola
matiz
neme
lelkes
Papp
néme
munk
mény
nyer
kérés
a „K
tusa
torn
nyilv
zóns
gyar
vére
zést
s m
tukl
káb
juk
lelk
mé
—
ne
lás
ber
és
sz
gy
áll
írj

szolgált az iskola vallásos nevelése, mely által nemessé, tisztává óhajtottuk tenni növendékeink lelkét. A napi munkát imádsággal kezdtük és végeztük s a nemzeti hiszekegy elmondásával élesztettük a jobb magyar jövő reményét. A tavaszi és őszi hónapokban a közistentiszteleteken emeltük szívünket Istenhez; a tél zordon idején háziistentiszteleteket tartottunk, vasárnaponként felváltva az alsó- és felső tagozatnak, — mert sajnos, olyan nagy termünk, mely mindnyájunkat befogadhatna, — ninesen. Az úrvacsorával éltünk adventkor és áldozócsütörtökön, mikor 53 konfirmált növendékünket vezettük az Úr asztalához. Egyik nagyon látogatott szülei értekezletünkön is a vallásos nevelést ajánlottuk a szülők figyelmébe Szele Miklós vallásos tanár magasszintű előadásában, melyhez a jelenlevő közönség sorából hozzászóltak dr. Dóczi Imre középisk. felügyelő és dr. Révész Imre egyhker. főjegyző urak is.

A hazaszeretet szent érzelmét is ápoltuk, mely a vallásos érzés öntudatra ébresztésével együtt minden tantárgy körében érvényesült. Növendékeinkben ébrentartottuk az egységes Nagy-Magyarország gondolatát. Október 6-át és március 15-ét templomi istentisztelettel ünnepeltük márciusidusát ezenkívül az önképzőkör szép ünnepi ülésén is. A városi színházban kétszer mutattunk be áldozatot iskolai ünnepünkön Csokonai szellemének a dramatizált „Dorottya“ nagyszerű előadásával, melyet nemes izléssel alkalmazott színre iskolánk egyik lelkes irodalom tanára Péterffy László, kit a dr. Papp Ferenc elhívásával megürült egyik magyar-német tanszékre választott igazgató tanácsunk a munkásságához fűzött s máris valóra vált szép reményekkel. A közönség osztatlan tetszését megnyert előadás a „Debreceni Székely Társaság“ felkérésére harmadszor is telt házat vonzott, mikor a „Keletmagyarországi főiskolai hallgatók internátusa“ javára adatott elő.

A test- és lélek harmonikus képzését szolgáltatta torna- és énektanításunk, melynek eredményeit nyilvános vizsgákon mutattuk be a nagyszámú közönségnek.

A rajzot és kézimunkát s abban főként a magyar motívumok megbecsülését növendékeink szívére kötöttük; a kiállításon bemutatott sajáttervezésű rajzok és azok után készült terítők, párnák s más gyakorlati alkalmazású tárgyak stílusos voltukkal nagy tetszést keltettek s a rajz- és kézimunkában legkiválóbb növendékeinket például is állítjuk a növendékek elé. E két tantárgy tanulása sok lelki gyönyörűségnek forrása, ezért a jövőben még fokozottabb figyelemben óhajtjuk részesíteni, — s óva intjük a szülőket, hogy nagy ok nélkül ne igyekezzenek gyermekeiket e tantárgyak tanulása alól felmenteni.

Kézimunkatanításunk színvonalát nagymértékben fogja emelni Szmik Antal budapesti főmérnök és műgyűjtő úrnak felbecsülhetlen adománya: több száz darabból álló hímzés rece- és csipkeminta gyűjteménye, melyet a Debrecenben rendezett kiállítás emlékére iskolánknak adományozott, amint írja: „tiszteletből e nemes irányú intézet iránt“.

Iskolánk hálásan jegyzi fel Szmik Antal úr szép adományát.

Ifj. egyesületünk közül az idén is érdemes munkát végzett a Önképzőkör, mely Hettesheimer Ernő vezetőtanár lelkes irányítása és Bíró Erzsébet VIII. oszt. növ. elnöksége alatt buzgón munkálkodott, több jeles alkalmat ünneppé avatva és irodalmunk nagyjairól megemlékezve. Utolsó gyűlésén a VIII. oszt. növendékek nevében Bíró Erzsébet elnök búcsuzott az iskolától és a jelenvolt tanárkartól s megható szavakban tolmácsolta a távozók szeretetét és hű ragaszkodását.

A tanulmányok kiegészítésére és a kedélyképzésre egyaránt nagy hatással voltak a kisebb-nagyobb iskolai kirándulások is. A tavaszal oly szép Nagyerdőn minden osztály megfordult osztályfőjével botanizálva és gondtalanul elszórakozva; az iskola egy napos kirándulást rendezett június 11-én a Nagycserére; a szaktanárral voltak növendékeink a gázgyárban, az ifj. Vöröskereszt tagjai és cserkészzeink a múlt őszen Budapesten töltöttek 3 tanulságos és gyönyörű napot; a IV. a/b) oszt. pedig Diósgyőrött és a Bükk-hegységben és folyó hó 28-án 42 növendékünk indult lelkes tanári vezetés mellett az aggteleki cseppkőbarlang és Gömörbajos tájainak megtekintésére.

Komoly célokra alapított és a női hivatás- és foglalkozás speciális voltához mért cserkészletünk az ifjúsági Vöröskereszt-egyesülettel együtt működve a könyvkötés-, művirágkészítés és raffiamunkák előállításával, szinte kenyérkereseti forrásokat nyitott meg az azzal foglalkozó leányainknak, kik a konyha- és virágkertészetben is gyakorolták magukat. Egyik kezükben munka volt, a másikban a Biblia, melynek tiszta és erősítő forrásait minden alkalommal felkeresték, hogy Krisztus példáját tökéletesedésükre fordítsák.

Cserkészzeink most is támogatói voltak törekvéseinknek s jó szolgálatokat tettek az iskola rendjének fenntartásában, különösen ott, ahol tömegben jelentünk meg az iskolán kívül. Az ő bevonásával eszközöltük az iskolai jótékony célú gyűjtéseket is, melyekre a társadalmi alakulatok ma annyira számítanak. Sokszor érezzük is, hogy ez az amúgy is sokat áldozó szülőkre nagyon megterhelő — éppen ezért mindig hangoztatjuk, hogy nem kényszer — s csak attól kérünk, akinek van és aki adhat. Hiszen közönségünk ügyis készséggel segít a gyermekek szíven keresztül és gyógyítani igyekszik az égő magyar sebeket. Így lehet az, hogy az iskola milliókat gyűjtött a templomegyesület, a testvéregyesület karácsonyi akciójára, a vakokat gyámolító országos egyesületnek, az országos református alapítvány számára, a párisi Olimpiászra induló magyar csapatoknak, — vagy speciálisan iskolai céljainkra, mint pld. a segítő-egyesületnek, a természetrajzi szertár gyarapítására, a vizsgai jutalomalapra; — sohasem kértünk úgy, hogy ne adtak volna. A Mindeható a mi céljaink tisztaságát és szíveket nevelő szándékainkat is látja és számontartja a jó szülők áldozatos lel-

kének megnyilvánulását is és bizonyára megjutalmazza gyermekeikben.

Hiszen az iskola nemcsak kér, hanem ad is és anyagi segítséget is nyújt az erre rászorulóknak. Segítőegyesületünk ebben az évben 140 növendéket látott el 910 darab tankönyvvel, ami a mai könyvdrágavilágban szintén jelentékeny összeget képvisel. — Az iskolafenntartó egyház az arraszorulókat tandíjkedvezményben részesítette valláskülönbség nélkül s ilyen címen 96 tanulóknak 7.410,000 koronát juttatott.

Pedig az iskolafenntartóra is majdnem elviselhetetlen terhek nehezdednek s nevelőintézetünk leg-sürgősebb kérdését, az iskolaépítés által való kibővítését nem tudja úgy és oly hamar keresztülvinni, amint szeretné. De a gondolat megszületett, a jó szándék neveli s előbb-utóbb az anyagi lehetőségeket is előteremti a kálvinista magyar lélek, mely Debrecenben mindig tudott áldozni a műveltségért. Mi rendületlenül hisszük, hogy leánynevelőintézetünk a közeljövőben céljának és rendeltetésének megfelelő, egészséges, tágas épületben helyezkedhetik el, hogy hirdesse Debrecennek és az egész magyar világnak a református lélek építő erejét és a „lovagias magyar nemzetnek“ a női nemet megbecsülő nemes érzését.

Iskolánk és tanárkarunk azon igyekszik, hogy a leányközépiskola méltó legyen a támogatásra. Hivatásunkkal járó szellemi munkánkat a bírálatra hivatottak teljes elismerése kíséri. Az állami felügyeletet gyakorló Ady Lajos főigazgató és egyházkerületi felügyeletünk ez évben is meglelégedéssel nyilatkoztak az intézet szelleméről, belső rendjéről és tanulmányi eredményeiről. Ezen kijelentéseik felemelőleg hatottak és hatnak tanárkarunkra, mely a nyomasztó anyagi küzdelemben is megőrzi a magyar tanárságot jellemző nyugalmát, béketűrését és hű marad hivatása szeretetéhez és eszményeihez. De ez nem is lehet másként ott, ahol olyan lélek adja erre a példát, mint a Dóczy Imréé, ki ez évben 25 ödször látogatta meg iskolánkat egyházkerületi középisk. felügyelői tisztében. Iskolánk is ezen 25 év alatt fejlődött; ezen idő alatt alakult ki közszelleme. — kipróbált tanárkara — annak módszere, kötelességérzete, szóval mindaz, ami a jó tanárt jellemzi és ami a lelket adja az iskolának. Ez a fejlődés és megerősödés, biztonság és az elért siker elsősorban a dr. Dóczy Imre érdeme, ki 25 év óta tanít, buzdít és lelkesít minket. Ezért ragadta meg tanintézetünk is örömmel ez alkalmat és Dóczy Imre 25 éves felügyelői jubileumán megbízta igazgatóját, hogy tolmácsolja az iskola tiszteletét és hű ragaszkodását, háláját a magyar tanárság mestere iránt. Növendékeink is ki óhajtották fejezni mély tiszteletüket és szeretnaddal tisztelték meg a felügyelő urat, ki azt kedvesen fogadta. Iskolánk ez alkalommal 50,000 koronával járult hozzá a Dóczy Imre nevét és szellemét hirdető alapítványhoz.

Az itt vázlatosan érintett munkásság és ilyen felemelő alkalmak között folyt le a most záruló 1923—24-iki tanév, amely teljes egészében meg-

valósította munkaprogramját, nyugodt és zavartalan menetével a háborúelőtti boldog időkre emlékeztetve. Mintha a csüggedés, nemzeti gyász és lehetetlen anyagi küzdelmek elkábító éveit után új erők és új elhatározások, nagy elszánások és reménysek érzései ébrednének lelkünkben. — Mintha megértettük volna, hogy a küzdelmes magyar sors nem könnyeket, puha ellankadást és erélytelen siránkozást kíván, hanem kemény akaratot, határozott célkitűzést, szívós munkát és rendíthetetlen hitet! Ezekkel az érzelmekkel teljesítettük tanítói- és nevelői tisztünket, Isten különös kegyelmétől kísérve, ki a tartós, jó egészség áldásával is lehetővé tette növendékeink haladását. Szomorúsággal is próbált, mert a halál elragadta egy kedves kis növendékünket, Jónás Elzát, kit osztálytársai bánatos érzéssel kísérték a végső nyugalom helyére, — de a feltámadás reményével és hitével búcsúztak és búcsúztunk tőle.

Ezekkel az érzésekkel: a magyar feltámadás hitével és reményével búcsúzzunk a tanévtől is, — amely most bezárult, hogy jöjjön utána a jövő — a jobb, a boldogabb, amelyet mi is munkálni és építeni akarunk csüggedetlen kitartással, könnytelen szemmel, éber lélekkel, részt kérve a munkából, a teherből, amely mindig könnyű és édes, ha a hazának áldozzuk.

Forró kézfogással ajánlunk fel itt neki mindent tanárok és tanítványok s forró kézfogással és szeretben válunk el egymástól. A kicsinyeket a család őielő karjaiba küldjük s a legnagyobbakat, az érettségizőket, akiktől búcsúzva megrezdül a szívünk, átadjuk az életnek; a komoly, küzdelmes és végéreláthatatlan életnek, amely azonban mindig szép és diadalmas, ha Isten útjain járunk s hittel és erkölcsben élünk ingadozás és elhajlás nélkül.

Hálás köszönettel veszünk búcsút az iskolafenntartó egyház képviselőjétől, nt. Szele Gy. igaztanácsi elnök úrtól, kinek a múltban tapasztalt jóságát és atyai támogatását köszönjük és továbbra is kérjük, tudva és tapasztalva, hogy az iskola és fenntartó közti harmonia legerősebb alapja intézetünk virágzásának.

Búcsúzzunk a kedves szülőktől is, nekik legdrágább kincsüket testben és lélekben gyarapodva visszaadván.

Koncz Aurélné.

Részletek

dr. Papp Ferenc tanítónőképzőintézeti igazgató záróbeszédéből.

Nagy nemzeti csapások után a társadalom figyelme az iskolák, az ifjúság felé fordul. Ez történik ma is, a nagy háborút követő reánk nézve annyi megpróbáltatással teljes korszakban. A nagy háború győzői és legyőzöttei az ifjúság nevelését nem tartják kielégítőnek. A nevelési célokat, ideálokat a háborús és a háború után előállott életviszonyok, a faj megmaradása és fejlődésének biztosítása, céljai és érdekeinek szempontjából az elmélet revízió alá veszi, az államhatalom pedig

a nevelési célok megvalósítása érdekében átalakítja a közoktatás egész épületét: iskolatípusokat szüntet meg, vagy állít föl, az iskolatípusok évfolyamait megtoldja, vagy megrövidíti, tantárgyakat szüntet meg, vagy a tananyagot újakkal bővíti. Ez általános tanügyi reform minden országban főképpen a népiskolát, a tömegek iskoláját érinti. Ez természetes is, mert a modern állam mind a háborúban, mind a békében a tömegek erejére és munkájára támaszkodik; a politikai jogok kiterjesztésével a nép mind nagyobb és nagyobb súllyal szól bele az állami életbe, fontos tehát, hogy a nép a maga erejét a kötelességek és jogok, a munka és eredménye felhasználásában gazdaságosan, az építés és épülés szolgálatára érvényítse. Amint a modern államnak alapjává lett a társadalmi fejlődés folyamán a nép, ugyanígy a modern állam közoktatásának gerince, alapja a mindennapi elemi iskola. Egyetemek, középiskolák, szakiskolák, bármily kiválóan teljesítsék is hivatásukat, ha az alapépítmény korhadt, vagy tökéletlen, ha a műveltségnek csak kivételesek az osztályosai, ha egy nemzet kulturája kiáltó szélsőségek között mozog, az ilyen kultúra, a közoktatás ilyen épülete nem lehet biztosítéka egy nép fennmaradásának és nyugodt fejlődésének. Közoktatási kormányunk is a kor követelményeinek, a múlt mulasztásainak, a háború és a forradalmak tanulságainak, országunk feldarabolásának és sivár helyzetének tekintetbe vételével a népműveltség emelésére, a népiskola reformálására gondolt elsősorban. E gondolat sugallata alatt jelent meg a nagy csapások utáni kábulat első felocsudásának idejében, 1921-ben, az elemi népiskolai tanító- és tanítónőképzőintézetek új tanterve, mint nemzeti közoktatásunk reformtervezetének első próbája, amely a 4 évfolyamú tanítóképzőintézeteket 6 évfolyamúvá emelte. Közoktatási kormányunk ez elhatározása kétségtelenül annak elgondolásából fakadt, hogy a mindennapi elemi iskola szintje emelésének feltétele a tanítóképzés nivójának emelése, tehát a nemzet milliói egyedüli iskolájának tantervi reformját a tanítóképzés reformálásával kell bevezetni.

A 6 évfolyamú képző tantervének gondolata a történelmi Magyarország kulturpolitikájának lelkében fogant, a nagy szemhatárhoz szokott szem az összeszorított térvizonyokhoz nehezen alkalmazkodik; a történelmi Magyarországnak a béke éveiben, a 6 évfolyamú képző közoktatásunk hatalmas lendülettel induló reformját és biztos fundamentumát jelentette volna, Trianon után, szegénységünk miatt el kellett ejteni.

Ily előzmény után jelent meg az iskolai év elején a tanító- és tanítónőképző-intézetek új tanterve, amely a képzőintézetek négy évfolyamát eggyel megtoldotta, a tantárgyaknak arányosabb beosztásával, új tárgyak bevezetésével, egyes tantárgyak tananyagának kibővítésével, vagy redukálásával a várva-várt reformálás megtörtént. A tanterv végrehajtása azonban a legnagyobb nehézségekbe ütközik. Nincs a tanterv alapján készült tankönyvünk, a 4 évfolyamú képző épülete, tan-

ügyi felszerelése nem felel meg az új tanterv igényeinek. A tanterv végrehajtása még a jól felszerelt állami képzőintézeteknél is akadályba ütközik a magyar állam súlyos pénzügyi helyzete miatt, hát még a mi intézetünkben, amelyről hivatalosan megállapított, hogy édes testvéreivel, a leányközépiskolával és polgári leányiskolával egyházkerületünk legszegényebb iskolája. Intézetünk nevelő munkássága elé olyan akadályok tornyosulnak, amelyeknek meggyőzése tanárt és tanítványt szinte megoldhatatlan feladat elé állítja. A mostoha, immár tarthatatlan viszonyok, hogy intézetünk épületében három iskolatípus és egy hét tanerős elemi iskola talál kényszerű elhelyezést, hogy itt a tanítás szinte minden tanteremben délelőtt-délután folyik, hogy a természettudományok, rajz, kézimunka tanítására nincsenek előadótermeink, hogy a közösen használt szertárak fölöttébb szegényesek s a nagymérvű igénybevétel következtében napról-napra hiányosabbak lesznek, hogy nincsenek alapítványaink, ösztöndíjaink, — e szomorú állapotok tavalyi beszámolóim óta semmit sem változtak. Tanári karunk, intézetünk nagyszerű nemzeti és egyházi hivatásának tudatától indítva, nem nyugodhatik meg e nehéz helyzetben, amely testi-lelki erejének a nagy cél kívánta mértékben történő érvényesítését megköti. A Tiszántúli Egyházkerület 1923 november 27—28. napjain tartott közgyűléséhez intézett felterjesztésében feltárta intézetünk megfelelő elhelyezéséből, fogyatékos, a tanítás igényeit ki nem elégítő tanügyi felszereléséből és berendezéséből, az ösztöndíjak és alapítványok teljes hiányából származó, a tanítónőnevelést gátló körülményeket, rámutatott arra is, hogy a tanítónőképzés egyetemes egyházi feladat lévén, arról egyetlen egyház nem gondoskodhatik, de erre képtelen is és kérte a főtiszteletű egyházkerületet, hogy debreceni egyházunkkal vállalja intézetünk társfenntartóságát, amelynek értelmében egyházkerületünk osztozzék debreceni egyházunkkal nem csupán az iskolafenntartás, de az épületszerzés, illetőleg építkezési költségeiben is. Egyházkerületünk jóindulattal fogadta felterjesztésünket. Vezető férfiai-ból egy bizottságot küldött ki, amely bizottság debreceni egyházunk ugyanazon célból kiküldött bizottságával beható tárgyalásokat folytatott a segítség módja felől, az ügyhöz és e bölcs férfiakhoz méltó javaslatok rövidesen az egyházkerületi közgyűlés elé kerülnek. Minden reményességünk megvan arra, hogy kérésünk meghallgatásra talál s intézetünk nehéz helyzetének szanálása rövidesen megkezdődik . . .

Azon törekvésünket, hogy iskolánk munkájára, e munka nagy egyházi jelentőségére az illetékes körök, főképpen gyülekezeteink figyelmét reáirányítsuk, ez évben már siker koronázta. Hálával említem meg, hogy a tiszántúli egyházkerület 1923 őszi közgyűlése 480,000 koronát adományozott intézetünknek, egy internátusi növendékünk segélyezésére. Ez összeget tanárkarunk Mile Ilona I. o. jeles előmenetelű, jó magaviseletű, szegénysorsú tanulóknak ítélte oda, aki e segély megszavazása

és elnyerése előtt vonaton járt be iskolába Derecskén lakó szüleitől. Fenntartótestületünk áldozatkészségéből növendékeink 30 százaléka részesült teljes tandíjmentességben. Debrecen sz. kir. városa 3 hold 600 négyszögöl földet engedett át intézetünknek a gazdasági oktatás céljaira, a földművelésügyi miniszterium ugyanezen célra 150.000 K-át utalványozott. Szerdahelyi Margit vitkai tanítónő 95.000 K-t, a Lorántffy Zsuzsanna Egyesület 40.000 koronát, a konyári gyülekezet 50.000 koronát, a kabai 10.000 koronát, a körösszegapáti 39.000 koronát, Sarudy Ottó kir. főigazgató 150.000 K-t, Kiss György, a debreceni református tanítóképzőintézet tanára és gyakorlóiskolájának vezetője 100.000 koronát részvényekben, 15.000 koronát készpénzben. — Dobó Sándor hajduböszörményi igazgatótanító 25.000 koronát, Szmik Antal főmérnök 100.000 K-t, a szentesi egyház 350.000 koronát, a helybeli Jogász- és Tisztviselőkör 50.000 koronát adományozott intézetünknek. A beérkezett adományokat az adakozók rendelkezésének megfelelően főképpen az Ifjúsági Segítő Egyesület, Ifj. Könyvtár javára fordítottuk. A dr. Hadházy Zsigmond főispán által kezdeményezett ruhaszövetakcióból Márki Etelka I. o. tanuló, hadiárva, 3 m. ingyen ruhaszövet-segélyben részesült, ugyancsak az ő jószívűségéből Fejlesztés Jolán, Márki Etelka, Nagy Olga I. o. növendékek kedvezményes árú cipőben részesültek. Kiss Terézia kartársunk 5 drb. értékes könyvet ajándékozott ifjúsági könyvtárunknak. Kiváló növendékeink megjutalmazását könyvadományaikkal lehetővé tették: iskolánk jó barátja, Baja Mihály helybeli lelkipásztor, a Méliusz-, a Csillag- és a Gárdos könyvkereskedés. Fogadják iskolánk jóltevői, nemesszívű adakozói leghálásabb köszönetünk nyilvánítását!

Közélet

Az apostol.

Ez a címe az A Rend c. rendészeti és társadalompolitikai szaklap folyó évi június 18-án megjelent számában olvasható vezércikknek, amely Kájel Endre balatonendréd lelkipásztortársunk csipkekiállításával kapcsolatban méltányolja a lelkész kiváló munkásságát. Ez a tartalmas szaklap teljes komolysággal foglal állást az evangéliomi erkölcsi nevelés és közszellem mellett s ebből a szempontból értékeli Kájel Endre munkásságát, mi meg, mint egyik kiváló lelkész-társunk munkájának elismerését közöljük a cikket teljes egészében:

„(B) Igénytelen, a falu szürke homokjába ültetett nevet kapott szárnyára a hír és bekopogtatott vele a szomorú csüggedésbe süppedt magyarok ablakain. Ha beválnak a reménységek, amit az újságok ehhez a névhez fűznek, egyszeriben világhírré tesz szert a magyar iparnak egy új ága, amelyet nem hozzáértő kézműves, nem művészember, nem feltaláló lángelme teremtett meg nálunk, hanem egy falusi pap, a balatonendréd

református hívők lelkipásztor, Kájel Endre. Tizennyolc esztendő szívós munkájával, gyenge női kezek ügyeskedésével, minden anyagi támogatás híján megteremtette a magyar csipkeverő ipart, amely az eddigi megállapítások szerint versenyez a világhírű brüsszeli és velencei csipke-iparral.

A tiszteletes úr megmutatta, miként csinál egy fecské nyarat. Megmutatta, hogyan kell magyar szemmel nézni, magyar ésszel gondolkodni, magyar akarással semmiből teremteni. Hétszázon felül van azoknak a nőknek száma, akiknek a magyar csipkeverés máris kenyeret ad.

Íme a magyar pap éles szeme felfedezte a magyar nők ügyes ujjaiban szunnyadó kincseket. Világos, sűgázó esze megtalálta az utakat, amelyek a nők érdeklődését, buzgalmát az új iparág felé kényszeríthette. Vasakaratóval tizennyolc esztendő nehézségein, pénztelenségén, kicsinyes gúnyolódásán keresztültörtetve beérkezett tegnap az ország szívébe, hogy megmutassa nekünk mindnyájunknak a módot, miként kell gazdaságilag lerongyolódott országunkat igazán szanálni, miként lehet a csüggedt szívekbe reménységet önteni, miként lehet heverő kincsek napfényre hozatalával az elhervadt magyar nevet új virágzásokba borítani.

Apostoli küldetésben jár ez a pap nemcsak az evangéliom hirdetése, de csipkeverés közben is. Többet tesz, mint a többi társa. Nem ékes szavakkal férközik csupán a lelkükhöz, hanem kenyeret is ad a kezükbe, együtt dolgozik velük, egyszerre szolgálván nemes munkájával az urat, hazáját és híveit is.

Meleg szeretettel köszöntjük a tiszteletes urat és lelkes tanítványait és hálátelt szívvel köszönjük nekik a magyar névnek szerzett újabb dicsőséget.“

Különfélék

Tudatjuk tisztelt Olvasóinkkal, hogy Lapunk július és augusztus hó folyamán a hónap 1-én és 15-én jelenik meg. Bizodalommal kérjük azokat, akik Lapunkba pályázati hirdetésekét közölnék, hogy a pályázat lejárásánk idejét ekként határozzák meg és a szöveget kellő időben küldjék be.

A tanítóképzőintézet tornavizsgálója és cserkészünnepélye június 15-én délután volt szép gyakorlatokkal és az ifjúság körében szokatlanul kiváló eredménnyel. Az eredmény Somorjay László tornatanár buzgóságát dicséri, akiről elismerőleg szólott záróbeszédében dr. Veress István igazgató is.

A budafoki presbiterium május 4-i ülésén a gyülekezet lelkipásztor, Demjén István mélységes érzéstől remegő hangon bejelentette, hogy a templomépítésre egymillió koronát ad s az adományát a főgondnok kezébe ki is fizette. A példa nem maradt követés nélkül.

Kalocsán református atyánkfiai templomot akarnak építeni. Eddig a legnagyobb adományt (869.000 K) a kis kajdaci gyülekezet küldte.

A „Sass Béla és tanulótársai (1885) alapítványa“-t, amely, debreceni főiskolánk pénztárában, hittanhallgatóink anyagi támogatására létesült, a volt debreceni theologiai akadémiát 1885 június havában végzett tanulótársak, 1924 június 20-án fölemelték 400,000, azaz négyszázezer koronára.

A debreceni főgimnázium tanulmányi kirándulása a Bükkbe. A református főgimnázium június 6—11-én minden tekintetben jól sikerült kirándulást rendezett Eger, a Bükk hegység, Hámor és Diósgyőrbe. Osváth Ödön vezetésével, Bessenyei Lajos és Szabó Márton tanárok kíséretében. Június 6-án délután indultak el a kirándulók. Első állomásuk Eger volt, hol Keller Géza polg. isk. igazgató és Révész Károly tanítóképző int. tanár várták az érkezőket. Egernek tisztasága, fás utcái, parkos terei, gyönyörű magán- és középületei valósággal bámulatba ejtették a debreceni fiúkat. Megnézték a lyceumot, könyvtárat, képtárat, csillagvizsgálót, az érseki székesegyházat, a Hevesmegyei Hitelbank pincéjét, a várat és Gárdonyi Géza sirját. Ezenkívül még fürdésre is jutott idő: a 28 fokos, természetes melegforrású török uszodában oly jól találták magukat, akár csak Pesten. a Gellért-fürdőben. 8-án reggel Egerpatak mentén a gyönyörű szarvaskői vonalon tovább vezetett újak Szilvásváradra, hol Hubay Mihály református lelkész a presbitérium, a dalárda és a konfirmált leányok élén fogadta és üdvözölte a kirándulókat, kiknek nevében dr. Bessenyei Lajos köszönte meg a szíves, nem várt fogadtatást. Szállásukra menve, háti zsákjaikat lepakolták s a templomba mentek, melyet pár perc alatt teljesen megtöltöttek a hívek. Itt felálló ének után dr. Szabó Márton tartott rövid beszédet a hívekhez, melyet ifjú Bessenyei Lajos szavalata követett, végül a kirándulók rögtönzött kórusa egy alkalmi éneket adott elő. Azután kezdetét vette az istentisztelet, mely úrvacsoraosztással ért véget. Ebédre egyes családok saját házuknál látták vendégül a fiúkat s oly magyaros szeretettel fogadták, hogy alig akarták elengedni. Innen gyalog tették meg további útjukat 8-án délutántól 10-én délig a Bükk hegységen keresztül Diósgyőrig, pizstrámban, rákban bővelkedő halastavak és hegyi patakok mellett. Voltak a Bükk legmagasabb csúcsán a 957 m. magas Bálványoson, Szentléleken, gyönyörű panorámájában, élvezték a Curgó, Csipkésút felséges vizét stb., stb. A Bükk keleti lejtőjén fekvő Diósgyőrfaluban 10-én d. u. érkeztek, hol a Nagy Lajos korabeli várromokat és a 600 éves mogyorófát szemlélték meg; a Tapolca fürdőben pedig megfürödtek. Programjuk utolsó néznivalója a diósgyőri vasgyár volt, melyre 11-én d. e. került a sor. Az egész délelőtt a gyár egyes műhelyeinek megnézésével telt el, melynek hatalmas méretei. pazar berendezése és pedáns tisztasága mindenkit bámulatra ragadott. 11-én d. u. Miskolcon vonatra ültek s este 10 órára érkeztek haza tapasztalatokban, ismeretekben gyarapodva egy gyönyörű kirándulásnak emlékével a lelkükben.

T. Olvasóinkhoz. Lapunk előfizetési díja a 2-ik félévre 30.000 koronára emeltetvén, fízstelettel kérjük, hogy a még igen sok helyről az első félévről sem fizetett 14.000 koronával együtt mielőbb méltóztassanak befizetni, megpótolván minden utalványlajos küldeményt 700 K kézbesítési díjjal. A 2-ik félévre 14.000 koronával teljesített előfizetéseknek 30.000 koronára való kiegészítését is tisztelettel kérjük.

A kiadóhivatal üzenete. M. B. urnak Polgár. A kívánt kimutatásnak kiállítása és megküldése nem áll módunkban. Méltóztassék más forráshoz fordulni érte, pl. az esperesi hivatalhoz.

Az egyházmegyei pénztárnok urakat az egyházközségi pénztári hivatal arra kéri, hogy a közig. költségekre szedett búza adó váltás beküldésekor ne méltóztassanak azzal fíradozni, hogy melyik egyház részéről küldik a pénzt. Ezt csak az egyházmegyén kell számon tartani. Itt csupán egyházmegyénként kezeljük.

Pályázati hirdetés.

Az álmósi református egyház, lemondás folytán megüresedett orgonistakantor tanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: I. kántori készpénz 63 korona, rozsváltás 135 korona, kántori-díj 250 korona, stóla az egyházkerületi rendelkezés szerint: II. tanítói készpénz 63 korona, ismétlő iskola vezetésért 30 korona, 6 katasztrális hold. 2270 □-öl föld haszonélvezete, rozsváltás 135 korona. Tanij az államtól 255 korona, 9 nagy jószágra legelő illetőség, 843 □-öl a termő szőlőföld. Fizetés kiegészítés segélyek az államtól. Az állás 1924 augusztus 1-én elfoglalandó. Pályázati határidő július 20. Posta, távirat, orvos, patika helyben, vasútállomás Nagyléta. Személyes megjelenés megkívántatik. Csak a megválasztott költségei térítetnek meg, mely a költözködéssel együtt 360,000 korona.

Álmósd. 1924. június 20.

Iskolaszék.

Pályázat

a sarkadi református egyház önálló orgonistakántori állására.

I. Javadalma: a) Egyezer korona az egyház pénztárából; b) Tíz kat. h. föld haszonélvezete; c) Korpótlék az egyhker. 482—1913. sz. határozata szerint; d) Temetési stóla az egyhker. rendelkezése szerint; e) Természetbeni lakás: két szoba, konyha, kamara, udvar és kert.

Az a) alatti Ezer korona helyett 40 q. e) alatti Ezer korona helyett 8 q. búza árát kapja.

II. Köteleiségei: Az E. t. I. t.-c. 131—135. §-aiban felsoroltakon kívül az egyházi jegyzőséggel járó tennivalók.

A pályázati kérvényhez mellékelni kell: a) a tanítói, vagy zeneiskolai oklevelet; b) szolgálati bizonyítványt; c) a kommun alatti magaviseletéről helyhatósági bizonyítványt.

Pályázati határidő 1924 augusztus 17. Ezen a napon a pályázók saját költségükön, a maguk jólfelfogott érdekében ének- és orgona próbára megjelenhetnek a helyszínen.

A megválasztott állását okt. 1-én elfoglalni keteles.

Sarkad, 1924 június 30-án.

Balogh Ambrus,
lelkész.

1-2

Pályázat.

A Kálvineum hajduböszörményi fiúinternátusa 3 felügyelőtanári állásra hirdet pályázatot. Pályázhatnak okleveles középiskolai tanárok, esetleg szakvizsgás tanárjelöltek. Az állások egyikét matematika-fizika szakossal töltjük be. Javadalom teljes ellátás mellett havi 400,000 korona, esetleg a főgimnáziumban h.-tanári alkalmazás. Folyamodványok július 15-ig a Kálvineum igazgatóságához küldendők be Hajduböszörménybe.

vitész Kőszegi Frigyes,
kálvineumi igazgató.

Pályázat

a dobozi református iskolánál újonnan szervezett államsegélyes IV. tanítói állásra. Jövedelem törvényszerű és lakbér. Kötelessége a reá bízott osztály, vagy osztályok egyhker. tanterv szerinti oktatása, belmissziói munkában segédkezés, kántor helyettesítése. Orgonázni tudók és B) lisztások előnyben. Pályázati határidő július 23. Állás szept. 1-én elfoglalandó. Doboz, Békés-megye. Iskolaszék.

Doboz, 1924 július 1.

Iskolaszék.

FITTLER SÁNDOR

orgona-, orgonasíp- és harmónium készítő vállalata
PESTERZSÉBET, Erzsébet-u. 23.



Készít elsörangú modern gépezetes és légnymású, tartós, nemeshangú

új orgonákat

művészi kivitelben.

Hadicélokra elrekvirált és egyéb

orgonasípok

speciális készítése és szállítás.

Vállalja régi orgonák légnymású rendszerre való átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.

Villamos fűjtató berendezések készítése.

Szivó és nyomó rendszerű harmoniumok készítése, javítása és hangolása. — Minden munkáért jótállást vállalok. — Felvilágosítással, tervszellettel és költségvetéssel készséggel szolgállok — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

Debrecen sz. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
zenemű-, papír- és írószerkereskedése
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ.

1924. évi június hóban a zsolttárak a következők:

4^o quartalak, nagybetűs zsolttár

papírkötésben	K 66000
félvászon kötésben	K 69400
egészvászon kötésben	K 85000

8^o oktáv alakú zsolttár

papírkötésben	K 34600
félvászon kötésben	K 37800
egészvászon kötésben	K 44000

16^o iskolai kiadású zsolttár

papírkötésben	K 25200
félvászon kötésben	K 27500
egészvászon kötésben	K 35400

32^o legkisebb zsolttár

papírkötésben	K 18900
félvászon kötésben	K 22000
egészvászon kötésben	K 24500

Megjegyezni kívánjuk, hogy ezen árak csak most vannak érvényben és az esetben, ha az Országos Pénzügyi Tanács a földadó lerovására újabb és magasabb búza árat állapít meg, úgy az itt közölt árak is emelkedni fognak.

Konfirmációra most jelent meg!

7-ik kiadás.

SOLTÉSZ JÁNOS:

KONFIRMÁCIÓI KÁTÉ

Átnézte és átdolgozta Soltész Elemér tábori püspök.

Alapára — 50. Mai szorzószám 6200 —

Bolli ára tehát K 3200 —

Ez a legegyszerűbb, legjobban érthető és legkönnyebb, de mégis legjobb, konfirmációra előkészítő káté.

Legszébb és legjobb konfirmációi ajándék

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom.

Léleknemesítő könyvecske a konfirmándusok részére. Alapára papírkötésben — 60, egészvászonkötésben — 80.

KONFIRMÁCIÓI EMLÉKLAP.

Díszes kiállításban, kék nyomással és bibliai jelmondásokkal. Ára K 1500 —

KONFIRMÁCIÓI ANYAKÖNYV.

1 ívre 64 gyermek neve fér!

Ára ívenként K 1500 —

Nagy István: Konfirmációi Káté.

Alapára — 20. Mai ára K 1240 —

Igénybejelentési lap

felemelt rendkívüli segélyre

Új minta!

Ára K 600 —

ÉRTESÍTÉS

a tiszántúli református egyházkerület tankönyvkiadványairól az 1924—25-ik iskolai évre.

Közzéteszi az egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság végrehajtó-bizottsága.

E kiadványok kaphatók és megrendelhetők

Hegedüs és Sándor

irodalmi és nyomdai részvénytársaság, főbizományosnál, aki egyházaknak, lelkészeknek és tanítóknak 10% engedményt nyújt.

Lelkész és tanító urak figyelmébe!



időn a tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés elhatározta, hogy népiskolái részére kötelező használatra tankönyveket ad ki: ez intézkedésben kettős tanügyi érdek vezérelte. Egyik az, hogy az egyházkerületi tantervnek teljesen megfelelő, módszertani szempontból kifogástalan, a tudomány tekintetéből színvonalon álló, ezek mellett terjedelmökben és nyelvezetökben rendeltetésüknek megfelelő könyvek álljanak a kebelbeli iskolák rendelkezésére; másik az, hogy abból a jövedelemből, melyre a kötelező használat mellett együtt járó nagyobb forgalom folytán számítani lehet, az egyházkerület legfontosabb közös tanügyi érdekeit, minők elsősorban a tanítóképzés és leánynevelés — más fedezet hiányában, ebből támogassa, elősegítse.

E célok elérése végett mindjárt a vállalat megindításakor az 1885. évi április hóban tartott egyházkerületi közgyűlés 71. sz. határozatában elrendelte, hogy „**egyházkerületünk népiskoláiban mindenütt az egyházkerület tulajdonát képező tankönyvek használtassanak**” s e kötelező szabály ellenőrzésére az egyházmegyék espereseit s általában a lelkészeket felhívta és utasította.

E végzésen kívül hivatkozunk az érvényben levő „Népiskolai szervezet” 176. §-ának e) pontjára, mely akként intézkedik, hogy **a tanítótestület tankönyveket csak azon tárgyak tanítására használhat szabadon, melyekre nézve az egyházkerületnek kiadványa nincs.**

A végrehajtó bizottság értesülvén arról, hogy némely vidéken tanítóink olyan tárgyak tanítására is használnak más kiadású tankönyveket (pl. Értésítő könyvecskéket, fonomimikai ABC-t stb.), amelyek az egyházkerület kiadványai között szerepelnek és így használatuk kötelező: szükségesnek tartotta az egyh.-ker. közgyűlés figyelmét felhívni erre a sajnálatos körülményre, mivel ez által az egyházkerület anyagi érdekei erősen veszélyeztetve vannak és arra kérte a közgyűlést, hogy tan- és könyvkiadványaink kötelező használatának ellenőrzésére vonatkozó régebbi határozatát újítsa meg. Így jött létre az 1922. évi 530. sz. kgy. végzés, mely a következőképen szól:

„A végrehajtó bizottság jelentésének tudomásul vétele mellett felhívja egyh.-ker. közgyűlés az espereseket, hogy iskolalátogatás alkalmával győződjenek meg arról, hogy tényleg az egyházkerület által kiadott népiskolai tankönyvek használatnak-e iskoláinkban s az 1885. évi 71. kgy. számú határozat és a Népiskolai szervezet 176. §-ának e) pontja végre van-e hajtva?”

Tagadhatatlan, hogy több tankönyvünk sürgős átdolgozása felettébb kívánatos volna, mert egyes könyveink nem felelnek meg minden tekintetben a változott viszonyok által előidézett új helyzetnek és kívánalmaknak. Ezért a végrehajtó bizottság indítványára maga az egyházkerületi közgyűlés is foglalkozott e kérdéssel, amennyiben az 1923. évi 522. kgy. sz. alatt elrendelte az olvasókönyvek, földrajzi és történelmi kézikönyvek átvizsgálását és javaslattételre szólította fel az egyes albizottságokat. E tárgyban azonban lényeges fordulat nem várható, mert az Egyetemes Konferencia elhatározván **az egyetemesen kötelező tankönyvek** kiadását, az egyes egyházkerületek tankönyvkiadási joga a közel jövőben meg fog szűnni. Ilyen körülmények között csak az van hátra, hogy raktáron levő könyveinket minél előbb értékesítsük. Mivel a tiszántúli egyházkerületnek cca egymilliárd korona értékű vagyona van a raktáron levő könyvekben, amelyek átlag 2 évi szükségletet fedeznek: szeretettel kérjük és várjuk az írott rendelkezéseken felül **ezért** is a lelkész és tanító urak hathatós közreműködését annyival is inkább, mert ez által lehetővé teszik a tervbe vett modern egyetemes kiadványok mielőbbi megjelenését.

Még egy jelentős mozzanatról kell megemlékeznünk, ami abban áll, hogy a Rendkívüli Intézőbizottság még február hóban életbe léptette a tankönyveknél is a könyvkereskedőknél már régebben használatos index (szorzószám) rendszert. Megállapítottuk tehát a könyvek alapárát, amit mindenkor a Magyar Könyvkereskedők Egylete által hétről-hétre megállapított szorzószámmal kell megszorozni, hogy megkapjuk valamelyik könyv árát. Ez a szorzószám jelenleg **7000**, tehát pl. a Fiers: Vallástan ára $7000 + 0.80 = 5600$ korona.

Felhívjuk ennél fogva a figyelmet arra, hogy mivel a szorzószám változó és általában emelkedő tendenciát mutat, hasznos szolgálatot tesz a szülőknek az, aki a jövő évre szükséges tankönyveket minél előbb megrendeli. Ez idő szerint kivétel nélkül minden használatos könyvünk kapható.

Midőn a tankönyvraktár nemes céljára és az egyetemes tankönyvkiadványok által előidézett új helyzetre ismételtén felhívjuk a figyelmet, szeretettel kérjük újból a nt. lelkész és tanító urakat, hogy tankönyveink ajánlása és terjesztése érdekében minden lehető kövessenek el, mert az által úgy az egyetemes egyháznak és tanügynek, mint a tiszántúli egyházkerületnek nagy szolgálatot tesznek.

Debrecen, 1924. évi június hó 28-án.

A VÉGREHAJTÓ-BIZOTTSÁG.

I. Népiskolai tankönyvek:

	Alapár kor.
1. Fiers Elek: Vallástani kézikönyv a III—IV. oszt. számára	0:80
2. Szappanos K.: " " a VI. oszt. számára	0:70
3. Nánay B.: Keresztyén egyháztörténet az V. oszt. számára	0:60
4. Szabó K.: Ref. ABC és Olvasókönyv az I. " "	1:60
5. Tassi M.: Fonomimikai ABC az I. oszt. számára	2:40
6. Csurka—Kiss: Olvasókönyv a II. oszt. számára	2:40
7. Ladányi—Tassi: " " a III. " "	3:20
8. Tassi M.: " " a IV. " "	5:—
9. Csurka I.: " " az V—VI. oszt. szám.	0:80
10. Vadai I.: Földrajz a IV. oszt. számára	1:20
11. Tömöri I.: " " az V—VI. oszt. számára	1:30
12. Császár Gy.: Történet az V—VI. oszt. számára	1:60
13. Kecskeméthy L.: Természetrész az V—VI. oszt. számára	1:20
14. Nagy Á.: Természetan—vegytan a VI. oszt. számára	0:70
15. Mocsári L.: Számítási gyakorlókönyv a II. oszt. számára	0:50
16. Gaál F.: " " a III. " "	0:50
17. Tassi M.: " " a IV. " "	0:90
18. Gaál F.: " " az V—VI. oszt. számára	0:30
19a) Beke A.: Énekgyakorlatok a II. oszt. számára	0:30
19b) " " " a III. " "	0:30
19c) " " " a IV. " "	0:70
20. Nagy S.: Vallástani kézikönyv. Szórványok.	0:50
21. Temetési énekek. Rövidített kiadás	0:50
22. Ref. értesítőkönyvecske	2:—
23. Népiskolai szervezet és szolgálati pragmatika	2:—
24. Ref. olvasókönyv a III. oszt. számára (régii)	2:—

(A 24. sz. csak korlátozott mennyiségben kapható.)

II. Vezérkönyvek:

E könyvek a tanítók számára készültek s az illető tantárgy népiskolai feldolgozásában a részletekre is kiterjedő módszertani útmutatást nyújtanak. Ezért a tanításnál nélkülözhetetlen segédkönyvekkül szolgálnak. Ezekre nézve az egyh.-ker. közgyűlés fentebb megjelölt (1885. évi 71. sz.) végzése következőleg rendelkezett: „**A tanítók részére szükséges vezérkönyveket az egyházak, illetőleg az iskolák szerezzék be s azok mint az iskola tulajdona szálljanak át tanítóról-tanítóra.**”

Vezérkönyveink a következők:

1. Kovács L.: Utmutatás a ker. vallás népisk. tanítására. II. füzet. Vezérkönyv az V—VI. oszt. tanítói számára	1:80
2. Sente I.: Vezérkönyv a természetrajz tanításához	3:50
3. Dr. Fodor F.: Természetan a népiskolában	1:90
4. Dóczy G.: Vezérkönyv a hangoztató írva-olvasás tanításához	0:60
5. Beke A.: A népiskolai énektanítás vezérkönyve	3:20
6. Dóczy G.: Vezérkönyv a női kézimunka tanításához	1:90

III. Polgári iskolai, gymnasiumi és tanító(nő)képző intézeti vallástani tankönyvek:

1. Szappanos K.: Bibliaismertetés, a polg. isk. I. oszt. számára	0:80
2. Farkas K.: Ó- és újszövetségi kijelentés, középiskolák I—II. oszt. számára	2:20
3. Barla Jenő: Keresztyén hittan, középiskolák III. oszt. számára	1:10
4. S. Szabó J.: Keresztyén erkölcsstan és előkészítés a koformációra, középiskolák IV. oszt. számára	1:90
5. S. Szabó J.: Keresztyén egyháztörténet I. r., középiskolák V. o. számára	1:80
6. S. Szabó J.: " " II. r., " VI. o. "	1:90

7. Erdős József: Keresztyén hittan és erkölcsstan, középiskolák VII. o. számára	1'90
8. Balogh Ferenc: A magyar prot. egyház története VIII. o.	2'70
9. Bányai S.: Bibliaismertetés, tanító(nő)képzők I. oszt. számára	1'60
10. Gergely—Kovács: Keresztyén egyháztörténelem (összevont), tanító(nő)képz. sz.	2'20
11. Papp G.: Egyházszerartástan és alkotmánytan, tanító(nő)képzők IV. o. sz.	1'50
12. S. Szabó J.: Keresztyén hittan és erkölcsstan, tanító(nő)képzők számára	1'30
13. dr. Kun B.: A debreceni egyetemért	0'30
14. Egyházker. szabályrendeletek gyűjteménye	0'50

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület

„MÉLIUSZ” könyvkereskedés, zenemű-, papir- és írószerkereskedés

kiadásában megjelent és ugyanott kapható könyvek a következők:

Dr. Baltazár Dezső predikációs kötete. **Elég nekem az Isten kegyelme.**

I. kötet. Ünnepi egyházi beszéd. Alapára K 8.—

Dr. Révész Imre: Az Íge fénye.

Prédikációs kötet. Alapára K 4.—

Dr. Erdős József fordításában: **A Heidelbergi Káté.**

Allandóan keresett könyvkiadványaink alapárjegyzéke:

Dr. Baltazár Dezső:

Az én hitvallásom	K —30
Isten dicsőségére.	K —25
Megpróbáltatások idejéből.	K 2.—

Bészler-Székely:

Krisztus-legendák	K —50
-------------------	-------

Dr. Erdős Károly:

Az én vallásom, papirkötés	K —60
vászonkötés.	K —80
Méliusz világító lámpása	K 2.—

Gyökössy E. Meséskönyve K 3.—

Heger Flóris:

Irodalmi szemelvények.	K 6.—
------------------------	-------



Kőrösi: Hit és haza. K —30

Dr. Magoss György:

Kommunista és zsidóüldözés	K —50
----------------------------	-------

Marton Géza:

Római jog	K 6.—
-----------	-------

Nagy István:

Konfirmációi káté	K —20
-------------------	-------

Oláh Gábor:

Fekete angyal.	K 2.—
Léda hattyúja.	K 2.—

Soltész: Konfirmációi káté . . . K —50

Tóth János:

Tiszteletes bácsi meséskönyve	K 2.—
-------------------------------	-------

A Református Egyetemes Konventtel kötött szerződésünk értelmében kiadásunkban a következő zsoltárok jelentek meg:

- 4° quartalak, nagybetűs zsoltár papirkötésben, félvászon kötésben, egészvászon kötésben.
- 8° oktáv alakú zsoltár papirkötésben, félvászon kötésben, egészvászon kötésben.
- 16° iskola kiadású zsoltár papirkötésben, félvászon kötésben, egészvászon kötésben.
- 32° legkisebb zsoltár papirkötésben, félvászon kötésben, egészvászon kötésben.

Ajánljuk ezenkívül díszkötésű zsoltárainkat a következő minőségekben, alakban és árakban, valamint a következő könyveket:

I. kiadás, versbe szedve 16° alakú

valódi bőr, díszk., párnázott, aranyfémekkel	Bolti ára	K 210,000.—
--	-----------	-------------

II. kiadás, prózába szedve 16° alakú

díszvászon, kehely és préseléssel	Bolti ára	K 56,000.—
díszvászon, párnázott, vörösmetszés, tokban	" "	K 84,000.—
díszbőr, párnázott, vörösmetszés, tokban (kötés alatt)	" "	K 210,000.—

32° alakú zsoltárok:

Hajlítható díszvászon kötés	Bolti ára	K 56,000.—
Párnázott díszvászon kötés, valódi aranyfémekkel	" "	K 84,000.—
Celluloid-csontkötés, valódi aranyfémekkel	" "	K 140,000.—
Valódi bőrkötés, párnázott, valódi aranyfémekkel (kötés alatt)	" "	K 175,000.—

Uray Sándor: Tárgymutató az új zsoltárhoz. Alapára K —30

Varga: Koralkönyv az új zsoltárhoz " K 5.—

Az imádkozó magyar.

Református eleink társalkodásai a szentháromság egy Istennel.
Összegyűjtötte **Révész Imre** debreceni lelkipásztor.

Alapára: bőrutánzatú papirkötésben. K 2—
hajlítható vászonkötésben K 4—
párnázott vászonkötésben, tokban K 8—
párnázott bőrkötésben, tokban K 15—

Az alapárak, a Magyar Könyvkereskedők Egylete által, hétről-hétre megállapított szorzószámával szorzandók és az így előálló árakban szállítjuk ezen könyveket.

Felhívjuk az igen tisztelt Tanító Urak figyelmét
a kiadásunkban megjelent

„MÉLIUSZ“-IRKÁKRA.

Ezen szabadalmazott „Méliusz“-Irka abban tér el a már eddig is használt elemi iskolai magyar és német vonalozású irkáktól, hogy azon két vonal, amelyben a gyermek ír, **más színűvel van nyomtatva**, mint a felső és alsó záróvonal, miáltal a gyermek megtanulja a helyes írott sortávolságot és szembetűnésénél fogva észrevételesen tanulja meg, hogy melyik sorba írjon.

Az irkák, melyek fedéldrészét Haranghy Jenő, az országos nevű iparművészeti iskolai tanár készítette, finom fehér papíron vannak kiállítva, a magyar és német kétszínű, a diktandó és számtani irkák egyszínű vonalozással, továbbá **négy és hat lap** tartalommal kaphatók.

Ezen irkákat a szállítás napján érvényben levő napi árban szállítjuk. **Mielőtt nb. szükségletét bárhonnán beszerezné, szíveskedjék okvetlen próbarendelést eszközölni.**



Az iskolákban használt összes tankönyvek kaphatók. Papirok írószerek, tollak, tinták, ceruzák, kréták, palatáblák és minden egyéb iskolai író- és rajzeszközök a legjutányosabban beszerezhetők

Debrecen szab. királyi város és a
Tiszántúli református egyházkerület

„Méliusz“ könyvkereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26. sz.